

Coronapact Gent: bakens voor een culturele toekomst

‘Kan kunst de wereld redden?’ was de provocerende slogan van Antwerpen als culturele hoofdstad in 1993. Antwerpen heeft zich toen overtuigend in de voorhoede van het kunstenveld gepositioneerd. Iets meer dan 25 jaar later moeten we de slogan van toen zowat omdraaien: ‘Kan corona de cultuur redden?’. Anders gezegd: hoe kunnen we tijdens deze crisis bakens uitzetten die de toekomst van Gent, als stad van kennis en cultuur, garanderen?

Het belang van kunst en cultuur voor Gent wordt door covid-19 eens te meer op de proef gesteld. Antwoorden moeten geboden worden voor de kwetsbare en levensbedreigende situatie van heel wat kunstenaars, cultuurwerkers, instellingen en organisaties, groot of klein, professioneel of drijvend op voluntarisme, met of zonder subsidies... En dat op korte termijn. Nu dus. Maar even belangrijk is dat er een visie en engagement kunnen uitgezet worden voor het komende decennium. Het jaar 2030 is sowieso betekenisvol als het jaar waarin Gent wil fungeren als Culturele Hoofdstad van Europa.

Corona is dus een uitnodiging om de cultuur te ‘redden’, in de zin dat het ons vragen scherper kan doen formuleren. Waar is het ons werkelijk om te doen? Waar willen we in de toekomst als cultuur verder op inzetten, ermee rekening houdend dat corona slechts een symptoom is van een veranderende wereld met grote uitdagingen: diversiteit, klimaat, ongelijkheid, onverschilligheid...?

Maar laat ons beginnen bij het begin. In Gent hebben we een pact nodig dat het huidige bestuur en de cultuur verbindt om binnen de huidige legislatuur een basis te leggen voor de toekomst, ingegeven door het feit dat er weinig sectoren zijn die zo hard getroffen zijn als de culturele sector, en ten tweede rekening houdend met het feit dat zelfs in normale omstandigheden de culturele sector een kwetsbare sector is. Een Coronapact, kortom.

Enkele vaststellingen die dit legitimeren:

- ❑ Uit het grote aantal van culturele spelers, kunstenaars en kunstwerkers in de stad Gent kan geconcludeerd worden dat cultuur tot de kern van de beleving van een stad als Gent behoort.
- ❑ De lockdown heeft duidelijk aangetoond dat een stad zonder cultuur en evenementen geen levendige plek is, maar een fantoomstad.
- ❑ Uit de diversiteit van initiatieven in Gent kunnen we afleiden dat het belang van cultuur ligt in zijn verbindende kracht, in het genereren van een platform waarbij smaken en meningen sterk mogen verschillen
- ❑ Aangezien corona ons als stad nog lang zal achtervolgen, is het noodzakelijk een gemeenschappelijke visie en klimaat te ontwikkelen waarbinnen maximale garanties kunnen worden ingebouwd om de leefbaarheid voor maker en gebruiker mogelijk te maken.
- ❑ Het erkennen van het belang van cultuur is, naast het inschatten van technische en financiële

behoefte, ook een belangrijke inhoudelijke erkenning, waarbij cultuur vaak de sociale motor is voor verbeelding, verdraagzaamheid, experiment, empathie, vernieuwing, verandering... en duidelijke en talrijke linkjes heeft met sectoren als onderwijs, economie, welzijn, horeca, beleidsparticipatie, mobiliteit, ... Cultuur bevindt zich in het hart van onze stad.

Het Gents Kunstenoverleg en de Cultuurraad Gent hebben een zo breed mogelijke bevraging georganiseerd om dit vanuit onze sector concreet te maken. We komen vanuit onze achterban tot volgende engagementen:

We streven naar een maximale ondersteuning van alle cultuurwerkers van de stad. We doen dit door de verliezen naar aanleiding van de coronacrisis te compenseren, door de heropstart van culturele activiteiten te faciliteren en te continueren, en door alle ondersteuningsmechanismen prioritair in te zetten om de sector te verduurzamen in het bijzonder op vlak van diversiteit, fair practice en gelijkwaardige, solidaire behandeling.

De transitie van onze sector moet leiden tot nieuwe sociale en culturele evenwichten. De huidige crisis grijpen we aan om versneld, gericht en solidair op dit streven in te zetten.

Elke investering in de toekomst van de Gentse cultuur- en eventsector draagt de sporen van dit specifieke impulsbeleid en legt mede de basis voor een unieke Gentse invulling van grotere stadsbrede cultuurprojecten zoals de kandidatuur 'Culturele hoofdstad van Europa'.

Elk initiatief beoogt de versterking van de cultuursector, het kunstenoverleg en zijn cultuurwerkers en moet het draagvlak voor cultuur bij de Gentenaar verhogen, ook door in te zetten op domeinoverschrijdende projecten die de link met onder meer onderwijs, armoedebestrijding, stadsontwikkeling,... helder maakt . Daarom moet ook volop ingezet op de cultuurparticipatie in alle Gentse wijken en het bereik van alle Gentenaars.

Dit Coronapact beperkt zich niet tot een intentieverklaring maar wil -gezien de urgente situatie - concrete acties koppelen aan engagementen op korte, middellange en lange termijn. De alliantie die we tussen sector en de stad nastreven krijgt op die manier een bindend karakter en zou snel tastbare resultaten moeten opleveren.

Op volgende **vijf terreinen** willen we in samenwerking met de stad een dubbele uitdaging aangaan: als sector overleven én van betekenis zijn. De acties geven de dynamiek weer waarmee we met dit pact -samen met vele andere actoren- de stad in de nabije toekomst willen vormgeven.

1. Een Task Force Cultuur

We werken samen in een Task Force Cultuur om de sector door de crisis en de coronagolven te loodsen en bereiden ons voor op een co-existeren met het virus en een nieuwe realiteit van cultureel ondernemen. We leggen de horizon op 2030 en bereiden zo de stadsbrede dossiers voor.

We doen dit in een open en transparante overlegstructuur samen met de stedelijke overheid, zijn administraties en met de praktische, organisatorische en inhoudelijke ondersteuning van de cultuurdienst.

2. Een veerkrachtige sector en beheersbare activiteiten

De politieke verantwoordelijken garanderen de realisatie van alle geplande cultuuractiviteiten die corona proof en conform de onderhandelde sectorgids en aangepaste draaiboeken voorbereid zijn. We geven alle kansen aan de landelijke platformen (Crisiscel Cultuur Vlaanderen) en belangenbehartigers (oKo, Sota, Artiestencoalitie, Live Sector Overleg, Corona Task Force Evenementen, ...) die in overleg met experts en hogere overheden veiligheidsrichtlijnen bepalen en grotere publiekscapaciteiten bepleiten. In een wisselende virologische context dienen we uit te gaan van eenduidige maar ook proportionele maatregelen. Gedragen maatregelen hebben immers meer effect. Lokale uitzonderingsmaatregelen en besluitvorming worden altijd genomen in overleg met de sector, en in proportionaliteit met het probleem en de virologische expertise.

De Task Force Cultuur wordt dan in spoed bijeengeroepen en geconsulteerd.

3. Een impuls- en stimuleringsbeleid op maat

We verwelkomen een stimuleringsbeleid dat maximaal het investeringsrisico wegneemt bij makers en organisaties.

We steunen in het bijzonder alternatieve productie- en presentatieconcepten, innovatieve projecten, ... en zetten gericht in op de meest kwetsbare cultuurwerkers of doelgroepen: schoolverlaters, de jongste generatie kunstenaars, niet-gesubsidieerde participatiegerichte initiatieven, jongeren met migratieachtergrond, niet-georganiseerde groepen,...

Periodieke projectsubsidies met een vereenvoudigde reglementering en administratieve afhandeling moedigen individuele makers en gezelschappen op regelmatige basis aan tot creatie.

We zetten verhoogd in op cultuurinitiatieven in de wijken en op de participatie van bewoners en moeilijk bereikbare groepen. We streven in alle initiatieven de superdiversiteit na die in de straten van Gent allang een realiteit is.

Ook vanuit andere beleidsdomeinen hebben we aandacht voor culturele spelers. De kunst - en cultuurpraktijk weet zich immers voortdurend geconfronteerd met sociaal-economische, juridische, ecologische, ... problematieken.

4. Ondersteuning, compensatie en zorg voor de cultuurwerker.

Artiesten, cultuurwerkers en initiatiefnemers mogen niet de dupe zijn van geplande activiteiten die door de epidemiologische situatie geannuleerd worden.

Beloofde middelen mogen niet wegvallen of verminderd worden. Ze blijven beschikbaar voor alle geleverde prestaties en/of voor toekomstige realisatie.

Premies- of compensaties worden zo veel mogelijk gelijkvormig aangewend. (zoals bij het systeem van terugbetaling van tickets voor bepaalde activiteiten)

Gesubsidieerde kunstorganisaties dragen via het algemene noodfonds voor cultuur en allerlei steunmaatregelen zorg voor de gelieerde kunstenaars uit het artistieke programma én de medewerkers verbonden aan de werking.

We ontwikkelen daarnaast een lokaal noodfonds voor cultuur in Gent. We werken een financiering (en beheer) van dit lokaal noodfonds samen uit met alle actoren. De middelen van de Vlaamse overheid voor het lokaal noodfonds vormen een eerste basis van dit lokaal noodfonds, maar ook bijkomende middelen worden onderzocht.

De middelen van het lokale noodfonds moeten maximaal ingezet worden voor de verliezen en de overlevingsmogelijkheden van alle andere Gentse cultuurwerkers.

Het lokale noodfonds zet prioritair in op de materiële en mentale noden van individuele kunstenaars, freelancers, niet-landelijk gesubsidieerde organisaties en focust op de grootste zichtbare en onzichtbare slachtoffers van de crisis.

We hebben eveneens oog voor de psychische gezondheid van cultuurwerkers. We werken hieromtrent samen met de geestelijke gezondheidszorg en de toepasselijke partnerorganisaties.

5. Overleg, delen en studie

We tekenen binnen de Task Force Cultuur voor een intens en frequent overleg over de opportuniteiten die deze crisis en de nabije toekomst met zich meebrengen.

We zoeken maximaal naar mogelijkheden om infrastructuur, werkmodellen en methodes, communicatie-instrumenten, ... te delen.

In lijn met de opdracht 'Gentse Landschapstekening' (in process) wordt een impactstudie opgezet. Bedoeling is om zo snel mogelijk de (ruwe) gegevens over de impact van de crisis te verzamelen en te delen met sector, pers en publiek.

Een grondige toekomstgerichte analyse van het huidige landschap kan de nodige, strategische informatie opleveren voor nieuwe plannen, opportuniteiten en (gedeelde) beleidsdossiers.

En er voor zorgen dat we als sector en stedelijke, overheid voldoende voorbereid zijn op de geplande wijzigingen binnen het kunstendecreet en de nieuwe structurele subsidieronde voor de beleidsperiode 2023-2027.

De sterktes van de Gentse cultuursector, verbindingskracht en creativiteit, én het vermogen van sector en stad om met deze coronacrisis om te gaan, zullen ook de nodige input leveren voor een gedegen invulling van het programma 'Culturele hoofdstad van Europa'.

Tot genoegen,

Gents Kunstenoverleg, Cultuurraad Gent en tal van Gentse culturele organisaties en kunstenaars